

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Історія націєтворення та державного будівництва в Україні

спеціальність	015 Професійна освіта	обов'язковість дисципліни	Вибіркова
освітня програма	«Теорія і методика професійної підготовки : аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»	факультет	Менеджменту, адміністрування та права
освітній рівень	другий (магістерський)	кафедра	ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін

ВИКЛАДАЧ

Воронянський Олександр Володимирович

Вища освіта –спеціальність історія та суспільствознавство
Науковий ступень - кандидат історичних наук 07.00.01 Історія України
Вчене звання –професор
Досвід роботи у ЗВО–36 років
Показники професійної активності з тематики курсу:

- автор та провідний співавтор 16 підручників, зокрема 7— із грифом МОН;
- автор 26 методичних розробок;
- автор понад 200 наукових публікацій;
- співавтор 5 монографій;
- член організаційних комітетів ряду наукових, науково-практичних і науково-методичних конференцій та круглих столів;
- редактор та головний редактор ряду збірників наукових праць.

телефон	0686077114	електронна пошта	voronyansky@btu.kharkov.ua	дистанційна підтримка	Moodle
---------	------------	------------------	----------------------------	-----------------------	--------

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	на основі оволодіння ефективним апаратом наукового аналізу політичного процесу забезпечити становлення особистості майбутнього фахівця не лише як громадянина й патріота, але й як ефективного управлінця, здатного приймати оптимальні рішення з урахуванням національних інтересів.
Формат	лекції, семінарські заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, тестовий контроль

Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	<ul style="list-style-type: none"> розуміння основних закономірностей функціонування національної держави/індивідуальні та групові завдання; здатність працювати як особисто, так і в групі над засвоєнням навчального матеріалу та вирішенням проблематики громадсько-політичного спрямування, виходячи з поставленого завдання/індивідуальні та групові завдання; здатність демонструвати знання і розуміння політичних технологій, необхідних для підтримки стабільності національної держави в типових умовах/індивідуальні та групові завдання; уміння визначати актуальні для сфери своєї діяльності тенденції розвитку процесів націєтворення та державного будівництва в мовах недостатньої та суперечливої інформації/індивідуальні та групові завдання;
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS(90 годин): 16годин лекції, 14годин семінарські, 60 годин самостійні заняття; модульний контроль (2модулі); підсумковий контроль – диференційований залік.
Вимоги викладача	вчасне та якісне виконання завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції	<p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 2.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 4. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК 6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p>	Результати навчання	<p>ПРН 1. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції сталого розвитку суспільства, освіти й методології наукового пізнання.</p> <p>ПРН. 2 Уміти використовувати сучасні інформаційні технології та ресурси у професійній, інноваційній та/або науковій діяльності</p>
-------------	---	---------------------	--

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. Основні закономірності формування нації

Лекція 1.	Нація як історично-соціальний феномен	Семінарське заняття 1 (СЗ 1)	поняття етносу, народності , нації та їх співвідношення в контексті соціально-економічного розвитку суспільства; основні концепції нації; нація в індустріальному суспільстві та суспільстві постмодерну	Самостійна робота	<p>1.Склаїть таблицю порівняльного аналізу основних характеристик наукових категорій «нація», «народність», «етнос» .</p> <p>2. Здійсніть компаративний аналіз етніцистської та етатистської концепцій нації (включно з їх варіантами).</p> <p>3. Чому нація як історично-соціальний феномен виникає лише в суспільстві модерну? Охарактеризуйте основні фактори націєтворення.</p>
Лекція 2.	Емпіричний досвід формування націй	СЗ 2	французький шлях націєтворення; німецька ідеологія та практика формування нації; історичний шлях формування нації в Україні		<p>1. Проведіть порівняльний аналіз будівництва національних спільнот в постреволюційній Франції першої половини XIX ст. та об'єднаній Німеччині останньої третини XIX ст.</p> <p>2. Дайте наукову характеристику соціально-економічних та історичних підстав розвитку процесу націєтворення в Європі наприкінці XVIII-на початку XX ст.</p> <p>3. Складіть порівняльну таблицю базових характеристик етніцистської та етатистської моделей націєтворення.</p>

Лекція 3.	Національний суверенітет	СЗ 3	національний суверенітет в контексті технології реалізації влади; концепт національного суверенітету в політичній теорії та практиці періоду індустріального суспільства; проблема співвідношення національного суверенітету і міжнародного права в період постіндустріального глобального суспільства		1. Розкрийте поняття національного суверенітету та його відмінність від понять суверенітету та суверенітету монарха. 2. Охарактеризуйте історичне значення концепту національного суверенітету в політичній теорії та практиці періоду індустріального суспільства. 3. Проаналізуйте співвідношення національного суверенітету і міжнародного права в період постіндустріального глобального суспільства. У чому полягає проблема розподілу влади, політичної участі та контролю над функціонуванням інститутів публічної влади в контексті міжнародної інтеграції?
Лекція 4.	Політико-соціологічний вимір націєтворення	СЗ 4	нація в політичній системі суспільства; національна еліта: визначення та соціальні функції; етнічна та національна самоідентифікація в системі соціальних цінностей.		1. Розкрийте та охарактеризуйте значення нації як системного елементу політичних відносин. 2. Дайте науково обгрунтоване визначення поняття «національна еліта». У чому полягає системне значення національної еліти в системі соціальних, і зокрема — владних відносин? 3. Проаналізуйте співвідношення національної та етнічної самоідентифікації в системі соціальних цінностей. Які фактори впливають на динаміку змін їх місця на шкалі соціальних цінностей?
Модуль 2. Національна держава як механізм реалізації національного суверенітету.					
Лекція 5.	Національна держава в контексті соціально-економічних трансформацій суспільства	СЗ 5	національна держава як історичний етап державотворення; проблема суб'єктності влади в суспільстві модерну та постмодерну	Самостійна робота	1. Розкрийте сутність феномену національної держави як історичного етапу державотворення. 2. Визначте основні фактори утримання суб'єктності влади в суспільстві модерну та постмодерну. 3. Прослідкуйте зв'язок між формою організації суспільного виробництва та суб'єктивністю суверенітету.
Лекція 6.	Інституційний аспект політичної модернізації в пострадянській Україні.	СЗ 6	Еволюційний та революційний типи трансформації суспільних відносин. «Демократичний транзит» і постіндустріальне суспільство. Проблема трансплантації політичних інститутів. Модернізаційний процес у сучасній Україні		1. В чому полягає концепція «демократичного транзиту» та які проблеми виникають при спробах адаптації національних політико-правових інститутів до наднаціональних владних систем? 2. Дайте характеристику теорії модернізації суспільства. Які фактори суспільного життя створюють проблему відторгнення запозичених політичних інститутів? Чи можна уникнути революцій в процесі

				політичних трансформацій? Надайте науково обґрунтовану відповідь 3. Опишіть механізм взаємовпливу балансу ресурсних потенціалів акторів соціально-владних відносин і конфігурації політичних інститутів. 4. Опишіть механізм стягнення владної ренти. У чому полягає проблема мінімізації впливу владної ренти на потенціал держави?
Лекція 7.	Державотворчий процес в сучасній Україні	СЗ 8	Формування політичних інститутів України в період становлення вітчизняних ресурсоабезпечених груп; Інституціоналізація моноцентричної владної системи обмеженого доступу; Динаміка поліцентричної владної системи обмеженого доступу	1. Проаналізуйте основні фактори формування політичних інститутів України в період становлення вітчизняних ресурсоабезпечених груп. 2. Визначте основні причини інституціоналізації моноцентричної владної системи обмеженого доступу в Україні. 3. Охарактеризуйте причини, які обумовили розвиток поліцентричної владної системи обмеженого доступу.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література	<p>1. Воронянський О.В., Калініченко В. В. Історія України: від найдавніших часів до сьогодення. 2016. 440с.</p> <p>2. Воронянський О. В., Зайончковський Ю.В., Романова С.С. Політологія з модулем «Україна, Європа, світ»: підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків, 2021. 240 с.</p> <p>3. Воронянський О. В. та ін. Національний суверенітет: український вимір в контексті світової політичної думки. Харків: «Міськдрук», 2017. 284 с.</p> <p>4. Воронянський О. В., Моїсєєва Н. І. Вектори інституціоналізації нового світового порядку в контексті глобальних трансформацій постіндустріального суспільства //Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки. 2024. Т. 1. №. 26. С. 27-40.</p> <p>5. Воронянський О. Г., Зайончковський Ю. В. Еволюція системи державної влади в сучасній Україні в контексті концепції патронально-клієнтарних відносин //Новий Колегіум. 2017. №. 3. С. 27-31. https://nure.ua/wp-content/uploads/2017/Scientificeditions/3.pdf#page=27</p> <p>6. Воронянський О. В. Проблема типології теорій формування націй у зарубіжній науковій літературі //Вісник Харківського національного університету імені ВН Каразіна. Серія «Питання політології. – 2010. – №. 912. – С. 69-73</p> <p>7. Воронянський О. В. Становлення системи державної влади в Україні як результат боротьби груп інтересів //Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія: Питання політології. – 2011. – №. 18. – С. 128-134.</p>	Методичне забезпечення	<p>1. Історія націєтворення та державного будівництва в Україні: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання спеціальності 015 (Професійна освіта) / Державний біотехнологічний університет; укладач О.В.Воронянський - Харків: [б. в.], 2024. 24 с.</p> <p>2. Історія націєтворення та державного будівництва в Україні: методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання спеціальності 015 (Професійна освіта) / Державний біотехнологічний університет; укладач О.В.Воронянський - Харків: [б. в.], 2024. 32 с. 8</p> <p>3. Воронянський О. В. Роль національного суверенітету в легітимації державної влади //Актуальні проблеми державного управління. – 2012. №. 2. С. 216-221.</p> <p>4. Воронянський О. В. Політичні інститути: механізм формування в конкурентному середовищі // Сучасне суспільство. 2014.- Вип. 1. С. 15-28. - http://nbuv.gov.ua/UJRN/cuc_2014_1_4.</p> <p>10. Voronianskyi O. V. Національна ідея в політико-комунікативному дискурсі: постановка проблеми //Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія політичні науки. – 2016. – №. 1. С. 24-28. https://jvestnik-politology.donnu.edu.ua/article/view/3930</p>
------------	--	------------------------	--

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА	БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50 50% від усередненої оцінки за модулі до 50 підсумкове тестування

Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, прописаних у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.